

5. Лукасевич-Крутник І. Ціна як істотна умова договорів про надання транспортних послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 4. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/4/10.pdf>
6. Самойленко Г. В. Правова природа оплатних та безоплатних договорів перевезення пасажирів. *Право і суспільство*. 2016. № 2(3). С. 72–78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_2%283%29_14

Ключові слова: воєнний час, перевезення, транспортні агрегатори, договір перевезення.

Key words: wartime, transportation, transport aggregators, contract of carriage.

ВОЛОЩУК ВАЛЕРІЯ ЄВГЕНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри цивільного права*

АЛІМЕНТНІ ДОГОВОРИ В СІМЕЙНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

У сучасних умовах активного розвитку саморегульованих правових інструментів проблематика забезпечення охорони і захисту прав та інтересів особи нотаріально-правовими засобами набуває важливого значення як пріоритетний напрямок досліджень вітчизняної цивілістичної науки. При цьому особливої уваги заслуговують наукові розробки, спрямовані на дослідження найбільш проблемних у контексті цієї проблематики правовідносин, до яких виправдано відносять аліментні правовідносини у сімейному праві.

Наразі, нажаль, у сучасному українському законодавстві досі відстежується недостатність наукової розробки аліментного договору як інструмента правового регулювання сімейних правовідносин, особливостей його застосування та нотаріального оформлення. На практиці це позначається незначним використанням аліментного договору, а також потенціалу нотаріальної процедури з його посвідчення для найбільш повного забезпечення охорони і захисту прав та інтересів його суб'єктів [4].

Та все ж останнім часом зростає увага науковців до цієї проблематики у рамках як окремих галузевих напрямків правничої науки (цивільного, адміністративного права), так і з позицій обґрунтування загальних правових тенденцій щодо формування ідеології процесу конституційного захисту та охорони життєво важливих інтересів особи. Юрисдикційні ж аспекти забезпечення охорони і захисту прав та інтересів особи нотаріально-правовими засобами екстраполюють на поглиблене вивчення відповідних питань у рамках нотаріального процесу [3].

Ми вважаємо, що є необхідним розробка теоретичних засад аліментного договору як інструмента правового регулювання відповідних сімейних правовідносин, визначення особливостей його укладення, розробка на цій основі науково-обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення законодавства України з цих питань.

Аліментний договір є формою волевиявлення аліментозобов'язаної особи щодо добровільного виконання свого аліментного обов'язку на договірних засадах. У цьому сенсі він є правовою формою трансформації аліментного обов'язку в аліментне зобов'язання.

Аліментний договір як особливий вид сімейних договорів зумовлює особливі вимоги до його змісту, що передбачають:

- чітке визначення предмета договору, яким встановлюється аліментне зобов'язання в рамках конкретних сімейних правовідносин, підстави виникнення якого імперативно визначені законом;
- відповідні умови виконання аліментного зобов'язання (зокрема розмір, спосіб і строки), що відповідають правовій сутності таких правовідносин.

Особливістю аліментного договору є високий рівень диспозитивного регулювання аліментних зобов'язань при додержанні імперативно встановлених вимог щодо змісту та обсягу аліментного забезпечення.

Суб'єктний склад аліментного договору включає фізичних осіб: які пов'язані шлюбними, сімейними, родинними або прирівняними до них зв'язками; між якими з підстав, визначених законом, виникають аліментні правовідносини; стосунки між якими мають особисто-довірчий характер.

Аліментний обов'язок має об'єктивну природу, оскільки виникає з чітко визначених законом правових підстав, зумовлених об'єктивними життєвими обставинами. Чітка юридична кваліфікація таких підстав у законі вказує на імперативність його регламентації. Аліментний обов'язок має особистий і позитивний характер, що виражається у власних позитивних діях особи щодо його виконання. Відповідно особисте, суб'єктивне ставлення аліментозобов'язаної особи до такого обов'язку може проявлятися в її волевиявленні щодо добровільного його виконання [2]. Негативне ж ставлення особи до аліментного обов'язку зумовлює потребу в примусовому забезпеченні його виконання.

Вірогідно, що аліментний договір є формою волевиявлення аліментнозобов'язаної особи щодо добровільного виконання свого аліментного обов'язку на договірних засадах, у цьому сенсі він є правовою формою трансформації аліментного обов'язку в аліментне зобов'язання [1].

Аліментні зобов'язання, які мають додатковий (субсидіарний) характер, слід кваліфікувати як аліментні зобов'язання з множинністю осіб. Адже установа додаткового (субсидіарного) аліментного зобов'язання не виключає можливості розглядати в якості потенційно зобов'язаної особи боржника ближчої черги, зокрема, у разі зміни певної правової ситуації та виникнення обставин, за яких стане можливим виникнення основних аліментних зобов'язань [5].

На підставі аналізу законодавства України ми можемо зробити висновок, що ним не виключається можливість укладення аліментного договору за участю юридичної особи (зокрема, будинки-інтернати інші заклади), однак нормативно-правове регулювання цих питань є неоднозначним і потребує більш чіткої визначеності.

Потенціал нотаріату як безспірної юрисдикції для врегулювання аліментних правовідносин залишається недостатньо витребуваним

суспільством, що зумовлює потребу в приділенні більшої уваги цим інструментам з боку науковців та фахівців, проведення більш широкої професійної дискусії з метою формування правосвідомого ставлення громадян до договірного регулювання сімейних відносин та публікації досліджень за цим напрямом.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко Т. С. Аліментний договір як ефективний спосіб виконання зобов'язання щодо утримання. Новітні технології у науковій діяльності і навчальному процесі : тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених : в 2 т. (м. Чернігів, 19 квітня 2012 р.). Чернігів : Чернігівський держ. технологічний ун-т, 2012. Т. 2: Гуманітарні науки. С. 149–153.
2. Бочан О. І. Філософсько-правові концепти моделювання забезпечення особи у сфері нотаріальної діяльності : дис... канд. юрид. наук : 12.00.12. Львів, 2014. 18 с.
3. Процедура вчинення виконавчого напису нотаріуса: Методичні рекомендації. Козельщинське районне управління юстиції Головного управління юстиції у місті Києві Міністерства юстиції України. Козельщина, 2014. 31 с. URL: <http://search.ukr.net/?go=http%3A%2F%2Fkoz.just.gov.ua%2Fuploads%2F2014-06%2Fvikonavchij-napis-notariusu.rtf>.
4. Теорія нотаріального процесу : наук.-практ. Посібник. За заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Алерта; Центр учбової літ., 2012. 920 с.
5. Шершеньова О. А. Обов'язок батьків по утриманню дітей в міжнародному приватному праві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». К., 2015. 20 с.

Ключові слова: аліментний договір, аліменти, аліментні правовідносини, аліментні зобов'язання.

Key words: alimony contract, alimony, alimony legal relationship, alimony obligations.

КУЧЕРЯВЕНКО ВІКТОРІЯ СЕРГІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри цивільного права*

ВИБАЧЕННЯ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ПОВАГУ ДО ГІДНОСТІ ТА ЧЕСТІ, ПРАВА НА НЕДОТОРКАНІСТЬ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ

При порушенні права особи на повагу до гідності та честі, права на недоторканність ділової репутації одним з актуальних питань є вибір ефективного способу захисту.